

L'exhibició de cinema a París i Barcelona: diferències més qualitatives que quantitatives

París com a paradigma. La capital del cinema europeu marca la pauta d'una determinada manera d'entendre el negoci de l'exhibició i com aquest es relaciona amb les empreses distribuïdores. Les diferències entre Barcelona i la capital francesa mostren més d'una sorpresa, i aquest reportatge ha buscat trobar dades objectives que permetin determinar quina és la dimensió real del bassal que separa la situació d'avui amb la que tradicionalment s'ha considerat ideal.

Amb més de 250 complexos cinematogràfics comptant-hi la perifèria, París és la meca indiscutible del setè art al continent europeu. Els films francesos, a més, compten amb molta protecció per part de l'Estat, tot i que això no treu que la cartellera reculli el clàssic enfrontament entre cinema autòcton i produccions americanes adreçades al gran públic, essencialment jove. Però la fama no ho és tot, i un cop d'ull a les xifres oficials d'assistència al cinema revela que, en matèria de

consum de cel·luloide, els barcelonins tenen poc a envejar als seus veïns parisencs. Ara bé, a l'hora d'apostar pel cinema de casa, París fa pinya i dóna suport massivament a la seva indústria. La conclusió del conte és que la tan famosa potència francesa en cinema és més qüestionada de qualitat que no pas de quantitat.

De fet, un cop d'ull al *hit parade* del públic parisenc durant la setmana triada per al present reportatge –a mitjans de novembre– ens dóna un

Per:
Joan Vint

empat tècnic. Mentre el cinema francès, incloent-hi dues coproduccions, conquireia deu dels vint primers llocs en el rànquing de pel·lícules més vistes, la meitat restant provenia dels Estats Units. Ni resta d'altres cinematografies entre les preferides pel públic, tot i que al menú d'aquella setmana hi havia una dotzena de països representats al llistat de films en cartell.

I, com a film més vist, destacava de llarg *Un long dimanche de fiançailles*, la nova proposta de Jean Pierre Jaunet, el director de *Amélie* i *Delicatessen*. El film està produït per Warner Bros France, però compta amb un equip tècnic i artístic 99% francès, on les úniques inclusions estrangeres són l'actriu Jodie Foster en un paper secundari i l'italoamericà Angelo Badalamenti com a responsable de la banda sonora. El pressupost de la cinta és astronòmic i incomparable per al comú de produccions europees (35 milions d'euros) però la taquilla, com a mínim a casa, sembla haver respost. Més de 300.000 espectadors a París i perifèria la primera setmana, i 160.000 més la segona, en una de les millors arrencades dels darrers anys en el cinema francès. De fet, ja a la quarta setmana, les 711 còpies del film (una xifra també espectacular) havien convocat 3,7 milions de francesos, que es van gastar la mitjana de 8,5 euros que costa accedir a una sala d'estrena.

A Barcelona, mentrestant, el panorama és més modest. Ni rastre de cinema català en el rànquing i, si es pren el cinema espanyol com a mesura, tampoc n'hi ha per tirar coets: tot just 4 films entre els 20 més vistos, incloent-hi, això sí, *Mar Adentro*, un dels èxits inqüestionables de la tempora-

da (18 milions d'euros, a l'hora de tancar aquesta edició, a tot l'Estat espanyol).

Més enllà de les dades concretes de la setmana escollida per al reportatge, el Barcelonès, amb una població equiparable al París central, va generar 13.205.394 espectadors l'any passat. Les cinc ciutats que conformen la comarca disposen de 44 complexos (que sumen 252 sales) i un aforament total de 63.890 butaques. A París hi ha més seients i més pantalles, però paradoxalment les ocupacions són més baixes. Amb una

El cinema francès conquireia deu dels vint primers llocs en el rànquing de pel·lícules més vistes. A Barcelona, els films fets a l'Estat només representen tot just quatre cintes de les vint més ateses pel públic.

mitjana de 6,02 assistències anuals al cinema, els barcelonins donen la sorpresa i es penegen la medalla de tenir un dels índexs més elevats d'Europa. Superen de bon tros França (3,8 visites l'any), el Regne Unit (2,99%) o Espanya (3,18%). I això amb dades del 2003, un any no precisament gaire bo per a l'exhibició cinematogràfica al país. Durant aquell exercici, els catalans van abandonar una mica l'hàbit de veure cinema a les sales i van provocar que descendís en un 4,18% el nombre d'espectadors respecte a l'any 2002.

Cal recordar que els 20 *arrondissements* pari-

Pariscopes versus La guia del ocio

Dues revistes, amb rang històric, acompanyen des de fa anys els cinèfils a Barcelona i París. *La Guia del Ocio* i *Pariscopes* (editada aquesta última per Hachette Filipacchi) comparteixen no només el rang de veteranes, sinó més d'una característica començant pel seu format, ideal per ser transportades a l'infern de la jaqueta. Però les coincidències no acaben aquí: l'ordre de les seccions és pràcticament el mateix; i ambdues dediquen el quadernet central, extraïble i amb portada *couché* pròpia, al cinema.

Ara, mentre *La guia* aposta per una factura cuidada, més color i informació, i un paper més blanquejat, la seva homònima francesa prima quantitat a qualitat. De fet, es tracta més d'un llistat en brut, amb molt poca peça informativa, a dues tintes, on encabir tota la ingent oferta de París a les seves pàgines és objectiu i fita. Diferències en la paginació (272 pàgines parisenses contra 184 de Barcelona) i el preu (40 cèntims versus 1 euro) completen aquesta petita comparativa de les publicacions de referència.

sencs que conformen l'Ille de París sumen només 2,1 milions d'habitants, mentre que la zona d'influència de la seva àrea metropolitana abasta 10 milions d'ànimes. A Barcelona, en canvi, cal partir del darrer cens que atorga 1,5 milions d'habitants a la ciutat, als quals cal afegir-ne 2 milions més de la primera i la segona corona.

EN PERILL L'EXCEPCIÓ CULTURAL?

Les de París són dades per les quals firmaria qualsevol exhibidor català, però que allà cal prendre-les amb certes pinces ja que en els darrers anys

Amb una mitjana de 6,02 assistències anuals al cinema, els barcelonins donen la sorpresa i tenen un dels índexs més elevats d'Europa, per sobre de França (3,8 visites l'any), el Regne Unit (2,99%) o Espanya (3,18%).

no s'ha registrat un augment del consum cinematogràfic com a d'altres països de l'espai de la UE. Així, lluny queden els rècords daurats de finals dels 50, quan la televisió no feia estralls i es venien 400 milions d'entrades en un any. El declivi va ser fort fins al 1969 (en una dècada, el consum va baixar a la meitat a tot el país) i va rondar els 200 milions d'espectadors –20 amunt o avall– fins al 1982, en què es va iniciar una nova caiguda sostinguda fins a l'any 1990, quan es va assolir el mínim històric, amb 120 milions de tiquets venuts. Des d'aleshores, el comportament ha estat irregular, amb una lleugera tendència a l'alça però plena de sotrats fins arribar als 160 milions del darrer exercici.

Si s'analitza només l'evolució del percentatge de taquilla que s'endú el cinema francès, es di-

El cinema espanyol té una certa entrada en el mercat francès, però la presència de films catalans és pràcticament inexistent.

buixa una corba amb forma de sinus: pujades i baixades gairebé cícliques però sempre per sota del 50%. Els mínims han baixat fins al 27%, tot i que sempre ha acabat recuperant-se amb màxims freqüents per sobre del 40%.

Com s'ha esmentat abans, la força de l'exhibició francesa és la seva capacitat de sostenir la indústria productiva ja des de la base de la cadena de consum de cinema. Però el sector va encendre la llum d'alarma a finals del 2002, quan Jean-Marie Messier, director de Vivendi, va amenaçar amb reduir dràsticament l'aportació de Canal+ per a produccions nacionals. La sortida de Messier va paraitzar l'aplicació d'aquesta mesura, però el toc d'alerta ja s'havia donat. La producció francesa, encara avui, es manté com a estàndard a Europa fins al punt que a Catalunya va aconseguir 864.932 espectadors gràcies a les 35 pel·lícules estrenades durant l'any (i les 43 reposicions, sobretot de clàssics i, per tant poc influents en taquilla). Resumits els comptes, això vol dir 12.000 espectadors més que el propi cinema català. O el 2,95% de la taquilla sobre el total (o també l'11,5 sobre les produccions de la Unió Europea). El llistat per nacionalitats fa palès, a més, que la llengua compta. Les pel·lícules del Regne Unit, sense la pàtina de fama del cinema francès, van vendre el doble d'entrades per a un volum de similar de títols estrenats.

Queda demostrat doncs que, en matèria de cinema, els espectadors catalans no poden presumir excessivament de *fer país*. Cap de les deu pel·lícules espanyoles més vistes l'any passat comptava amb producció catalana. I, encara més colpidor, de les 10 produccions catalanes més vistes l'any passat –en una llista que encapçalava *Los lunes al sol*– només n'hi havia tres que s'haguessin rodat utilitzant la llengua pròpia (*En la ciudad*, *Excuses* i *Slam*).

L'altra cara de la moneda –la que no és la creués que per primera vegada el cinema en català va superar la barrera del milió d'espectadors. I el títol més taquiller revela clarament que la clau del creixement de l'exhibició en aquesta llengua són els més menuts: a ritme de *culet, culet*, el personatge de Shin-Chan va arrossegar 191.784 espectadors a les sales per veure la versió en català del film. El segon títol més vist, *Doraemon i l'imperi maia*, i el tercer, *Buscant Nemo* abunden en la idea que si les pantalles a Barcelona parlen català, ni que sigui poquet, és en bona mesura per la immersió lingüística escolar. Ara bé, quan es pot triar, el castellà guanya la batalla de carer: *Buscant Nemo* va ser vista a Catalunya per 741.093 espectadors, dels quals només 64.824 van triar una sala (de les poques que hi havia) que l'exhibís en català.

EL PARADÍS DEL CINÈFIL

Els nois de la *nouvelle vague* reposen ja eternament o voregen la setantena, però la llavor plan-

tada fa quatre dècades encara germina. París compta amb un circuit d'exhibició de clàssics molt complet, amb una setantena de títols per triar en sales comercials. A Barcelona, amb prou feines malviuen els Cinemes Meliés, dues sales dedicades generalment als clàssics que ofereixen un film diferent a cada passi de manera que cada setmana hi hagi vuit pel·lícules en dansa.

A París no només hi ha força més sales dedicades exclusivament als clàssics, sinó que les cadenes centrades en cinema comercial, sobretot MK2, combinen la seva oferta i alternen sense complexos cinema comercial amb el d'autor o el retrospectiu. Alguns indrets tenen un sabor afegit, com és el cas de la Pagoda, un singular edifici construït al segle XIX a imitació d'un temple xinès i que va ser declarat Monument Històric el 1986. També és carismàtic el Le Cinéma des Cinéastes, creació de Jean-Jacques Beneix i Claude Miller, o l'històric Studio 28, que va veure estrenar, l'any 1930, la polèmica pel·lícula de Buñuel *La edad de oro*. La llista de sales amb una història al darrere és nodrida, i es nota com la cinefília dels directors de la *Nouvelle Vague* van posar una llavor que encara avui perdura. La tomba de François Truffaut, a Montmartre, té sempre algun record d'aficionats d'arreu, que visiten el cementiri on descansa un dels autors més importants aglutinat a l'entorn de la mítica revista *Cahiers du Cinéma*.

I també hi ha la Cinemathèque. Dues sales amb una programació a vessar de títols amb un sabor similar a la de Catalunya, en el sentit que la redescoberta dels grans films de la història es duu a terme en paral·lel a la recuperació de curts

i llargs oblidats de la prolífica cinematografia francesa.

Aquest panorama, unit a un bon programa de festivals, que sovint han de concórrer en paral·lel, acaba de completar un quadre idíl·lic per als amants del cinema com a art, encara que les xifres de recaptació que hi ha al darrere d'aquest circuit empal·lideixin al costat de la primera divisió que encapçalen les grans estrenes.

Barcelona, però, s'ha posat les piles *festivaleres*, i el nombre de convocatòries s'ha multiplicat durant els darrers anys. El cinema, especialment el documental, viu una puixança a la ciutat, com a mínim pel que fa circuits alternatius. Des del cinema del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona fins a iniciatives com les del col·lectiu 10.000 Retinas, amb projeccions regulars a la

Barcelona s'ha posat les piles *festivaleres*, i el nombre de convocatòries s'ha multiplicat durant els darrers anys. El cinema, sobretot el documental, viu una puixança a la ciutat, com a mínim pel que fa circuits alternatius.

Sala Apolo, l'arribada de films considerats de qualitat sembla garantida i apuntalada. És consol magre, però, per a un negoci cada vegada més polaritzat pels èxits de taquilla estadunidencs i les produccions espanyoles, que copen juntes 24 milions de bitllets dels 29 que es van despatxar l'any passat.

▲
Un long dimanche de fiançailles, dirigida per Jean Pierre Jeunet i pendent d'estrena a Barcelona, ha estat l'èxit de la temporada del cinema francès.